

A woman with short brown hair, wearing a white button-up vest over a dark plaid long-sleeved shirt and blue jeans, is walking down a brightly lit hallway. She is pulling a black bag with both hands. The hallway has light-colored walls, a polished floor, and a wooden handrail on the right. In the background, there are glass doors and a green exit sign above them. On the left, there is a small table with a lamp and a vase of flowers.

Onbegrepen gedrag bij ADL?

Handreiking: goed gebruik van de Qwiek.up

Qwiek.up

Volg deze stappen als je de Qwiek.up inzet om onbegrepen gedrag bij ADL bij bewoners met dementie te voorkomen of te verminderen.

We geven je tips en voorbeelden om je te helpen zoeken naar de meest passende oplossing voor het verminderen van

onbegrepen gedrag van de bewoner waar jij voor zorgt. Voor iedere bewoner zal het gebruik van de Qwiek.up anders zijn.

Dat is afhankelijk van zijn of haar mobiliteit, stadium dementie én persoonlijke kenmerken. Het is maatwerk!

Gebruik je de Qwiek.up voor het eerst? Het gebruik is eenvoudig, maar kijk ook op <https://www.qwiek.eu/up> voor meer informatie.

Onbegrepen Gedrag

Agressie, onrust, ontremming, bewegingsdrang en apathie.

ADL

Wassen, aan- en uitkleden, uiterlijke verzorging, toiletgang, eten, drinken en mobiliteit.

Boswandeling

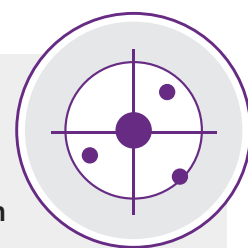
Stappenplan

1 Kijken

Wat gebeurt er precies als de bewoner het onbegrepen gedrag laat zien?

- **Waar, wanneer (onverwacht, soms, regelmatig, vrijwel altijd) en bij welke handeling?** *Bijvoorbeeld: bij aanraking tijdens de verzorging.*
- **Welke factoren zijn van invloed?** Denk aan gedrag dat de bewoner laat zien als reactie op handelingen door de zorgverlener. *Bijvoorbeeld: de bewoner is gevoelig voor licht en schrikt bij het plotseling openen van de gordijnen.*
- **Wat helpt het gedrag te voorkomen of te verminderen? En wat juist niet?** *Bijvoorbeeld: rustige of herkenbare muziek lijkt een goed effect te hebben op de alertheid van de bewoner.*
- **Sluit lichamelijke factoren als oorzaak van het onbegrepen gedrag uit.** *Bijvoorbeeld: honger, pijn of een schommelende bloedsuikerspiegel.*
- **Wat is de invloed van medebewoners en andere omgevingsfactoren?** *Bijvoorbeeld: bij veel prikkels ontstaat er roepgedrag en verbale en fysieke agressie.*
- **Houd rekening met gewoonten en voorkeuren van de bewoner bij ADL.** *Bijvoorbeeld: de bewoner wast zich altijd aan de wastafel en wil niet onder de douche.*

2 Doel bepalen

- **Welk doel wil je bereiken met het gebruik van de Qwiek.up bij deze bewoner?** *Bijvoorbeeld: ontspanning, afleiding of activeren.*
- **In welke ADL situatie wil je bij deze bewoner de Qwiek.up gebruiken?**

Vul het doel en de ADL situatie in op de goed gebruik kaart.

Voorbeeld doel

We gebruiken de Qwiek.up als afleiding om de angst voor het nagelknippen te verminderen zodat mevrouw niet of minder overstuur raakt en ze zich niet verzet.

3 Kiezen

Welke belevingsmodule en muziek passen het beste bij deze situatie en deze bewoner? *Bijvoorbeeld: weet je niet welke module het beste past, start dan met een natuurmodule als je de bewoner tot rust wil brengen.*

Gebruik de module keuzewaaier!

Behoeftte van de bewoner én de situatie bepalen de keuze.

Kies op basis van:

- **Doel: ieder doel vereist een ander prikkelniveau.** *Bijvoorbeeld: een actieve module wanneer activering nodig is.*
- **Levensloop (cultuur, werk, hobby's, interesses) van de bewoner (vraag familie).** *De bewoner komt bijvoorbeeld oorspronkelijk uit Spanje. Hij prefereert Spaanse muziek. Je ziet aan zijn gezicht dat de spanning afneemt als deze muziek wordt opgezet.*
- **Mogelijkheden/beperkingen van de bewoner.** *Bijvoorbeeld: aandacht, gezichtsvermogen en gehoor.*
- **Enkel beeld of enkel geluid gebruiken?** *Bijvoorbeeld: als een bewoner een kamer deelt, de gordijnen dichtdoen en enkel de beelden gebruiken. Daarmee maak je een 'eigen rustige plek' en worden de andere bewoners niet gestoord.*
- **Een eigen module maken?** *Bijvoorbeeld: voor bewoners met een Hindoestaanse achtergrond een aparte module maken met passende muziek en beelden.*

Hoe en waar ga je de Qwiek.up gebruiken?

Denk daarbij aan:

- **Plaatsing zodat de bewoner de beelden goed kan zien.** *Bijvoorbeeld: projectie op de wand of het plafond, met oog op eventuele bedlegerigheid.*
- **Tijdstip gebruik (vooraf, tijdens of na de ADL).** *Bijvoorbeeld een ontspannende module*

aanzetten als we voor het nagelknippen de nagels zacht laten worden in een waskom met warm water. Bij het knippen kiezen we dan voor een module die meer afleiding biedt.

- **Tijdsduur van het gebruik.** *Het valt op dat zorgverleners de Qwiek.up wel eens lang laten doorspelen. Dit kan ook een negatieve uitwerking hebben omdat je hiermee gewenning riskeert en het gewenste effect zou kunnen verminderen.*
- **Instellingen (de variaties, prikkelniveaus en audiosporen).** *Bijvoorbeeld: zoek in de variaties op de verschillende modules over dieren naar dieren waar iemand vroeger 'iets mee had': kippen, schapen, duiven, enzovoort.*
- **Aanwezigheid van de zorgverlener.** *Bijvoorbeeld: samen kijken en benoemen wat je ziet, kan de bewoner helpen de aandacht te richten op de beelden.*

4 Uitproberen

- **Gebruik daarbij een goed gebruik kaart per bewoner.**
Je kunt verschillende goed gebruik kaarten invullen tijdens het testen.
- **Observeer de inzet van de gekozen module een aantal keer bij de bewoner.** *Let dan op gedrag, (non)verbale communicatie e.d. Je ziet bijvoorbeeld de bewoner ontspannen, vriendelijker worden, soms zelfs lachen. Lichaamstaal observeren is heel belangrijk.*
- **Heb je goede keuzes gemaakt en wat zijn de ervaringen van je collega's en de familie?**
Bijvoorbeeld: bespreek het gebruik van de Qwiek.up bij de overdracht of informeer de familie over de modules die je inzet bij de bewoner.
- **Vul de goed gebruik kaart in op basis van afspraken die zijn vastgelegd in het zorgleefplan na overleg met collega's (in het MDO) en met de familie.** *Bijvoorbeeld: spreek af bij iedere bewoner om hulpmiddelen-gebruik als vast punt op de agenda van het MDO te zetten.*
- **Spreek af waar deze kaart bewaard wordt.**
Zorg dat iedereen weet wat is afgesproken over het gebruik van de Qwiek.up bij deze bewoner.

Met name het observeren is van groot belang. Hoe reageert de bewoner op de module? Blijft het effect hetzelfde of verandert de behoefte in de loop van tijd wellicht? Dit uitproberen en ontdekken kost tijd. Het duurt soms wel een aantal dagen.

5 Doen en bijstellen

- **Gebruik je de Qwiek.up volgens de goed gebruik kaart?**
- **Bereik je het doel bij de bewoner?**
- **Observeer de reactie bij de bewoner en handel hiernaar.** *Wanneer de goed gebruik kaart niet meer voldoet, pas je die aan. Bespreek het in het MDO en neem het op in het zorgleefplan.*

Qwiek[®]

**Zuyd
Onderzoek**

**ZU
YD**

Expertisecentrum
voor innovatieve zorg
en technologie

E1zt⁺